

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 2006 10 18
COM(2006) 594 galutinis

2006/0196 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

**iš dalies keičianti Direktyvą 97/67/EB dėl visiško Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos
suformavimo**

(pateikta Komisijos)

{SEC(2006) 1291}

{SEC(2006) 1292}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PAGRINDINĖ INFORMACIJA

Igyvendinant 1994 m. vasario 7 d. Tarybos rezoliucijoje dėl Bendrijos pašto paslaugų plėtros¹ keliamą dvejopą tikslą – laipsniškai ir kontroliuojant atverti pašto paslaugų rinką konkurencijai kartu išsaugant tvirtą šių universaliųjų paslaugų teikimo garantiją, Pašto direktyvoje² yra numatytas sprendimų dėl tolesnio pašto paslaugų rinkos atvėrimo konkurencijai priėmimo tvarkaraštis. Pašto direktyvos 7 straipsnyje teigiama, kad:

- Komisija iki 2006 m. gruodžio 31 d. pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą kartu su pasiūlymu, patvirtinančiu, jei priimtina, 2009 m. kaip visiško pašto paslaugų vidaus rinkos suformavimo datą arba nustatančiu kokį nors kitą veiksmą;
- Komisijos pasiūlymas turi būti parengtas atsižvelgiant į perspektyvų studijos, kurioje bus įvertintas pašto paslaugų vidaus rinkos visiško suformavimo 2009 m. poveikis kiekvienai valstybei narei, išvadas.

Šis pasiūlymas yra parengtas atsižvelgiant į perspektyvų studijos³, kurioje vertinamas pašto paslaugų vidaus rinkos visiško susiformavimo 2009 m. poveikis, išvadas, kaip reikalaujama pagal Pašto direktyvą, poveikio vertinimo ataskaitą⁴ ir Pašto direktyvos taikymo ataskaitą⁵, į kurią yra įtraukta išsami šio sektoriaus analizė. Šiuose dokumentuose pateikiama išsamesnė pagrindinė informacija ir argumentai, kuriais grindžiamas kituose skyriuose išdėstytas pasiūlymas.

2. KOMISIJOS PASIŪLYMAS

2.1. Teisiniai aspektai

2.1.1. Subsidiarumo principas

Siūlomo veiksmo tikslai – pašto sektoriuje atsisakius išimtinių ir specialių teisių sukurti pašto paslaugų vidaus rinką, užtikrinti visiems ES šalių vartotojams bendrą universaliųjų paslaugų lygį ir nustatyti suderintus pašto paslaugų reguliavimo atviroje rinkoje principus siekiant sumažinti kitų vidaus rinkos veikimo kliūčių.

Šių tikslų valstybė narė negali deramai pasiekti viena. Ryškiausias pavyzdys yra faktas, kad universaliosioms paslaugoms finansuoti keletas valstybių narių išlaiko didesnę ar mažesnę kai kurių pašto paslaugų monopoliją, tuo metu kai kitos visai ar iš dalies panaikino pašto paslaugų teikimo monopoliją arba ketina tai padaryti iki 2009 m.

¹ OL C 48, 1994 2 16, p. 3.

² 1997 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos plėtros bendrųjų taisyklių ir paslaugų kokybės gerinimo (OL L 15, 1998 1 21, p. 14), su pakeitimais, padarytais 2002 m. birželio 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/39/EB, iš dalies keičiančia Direktyvą 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų rinkos tolesnio atvėrimo konkurencijai (OL L 176, 2002 7 5, p. 21).

³ COM (2006) 596.

⁴ SEC (2006) 1291.

⁵ COM (2006) 595.

Dėl siūlomo veiksmo masto ar poveikio pirmiau minėtus tikslus lengviau pasiekti Bendrijos lygiu, todėl teigiama, kad Bendrija gali imtis priemonių laikydamasi EB sutarties 5 straipsnyje apibrėžto subsidiarumo principo.

2.1.2. Proporciumas

Atsižvelgiant į EB sutarties 5 straipsnyje išdėstytą proporcingumo principą, ši direktyva nenumato nieko, kas nėra būtina siekiant siūlomos priemonės tikslo.

Siūlomoje iš dalies pakeistoje direktyvoje yra nustatomas tik bendrasis reguliavimo mechanizmas, o ne išsamios šio rinkos sektoriaus reguliavimo taisyklės.

Atsižvelgiant į proporcingumo principą pasiūlyme valstybėms narėms numatoma galimybė pasirinkti, kaip geriausiai pasiekti siūlomus tikslus:

- 7 straipsnyje siūlomi finansavimo būdai leidžia valstybei narei rinktis iš įvairių galimybių, o ne apibrėžia vienintelį sprendimą;
- siūlomame naujame 11a straipsnyje sprendžiama galimybės naudotis tinklu problema; valstybėms narėms paliekama teisė pačioms įvertinti galimybę naudotis kai kuriomis pašto infrastruktūros dalimis ar paslaugomis reglamentuojančių teisės aktų reikalingumą bei apimtį ir reguliuoti galimybę naudotis tinklo rūšiavimo ir pristatymo dalimis žemesnės grandies rinkoje;
- siūloma atsisakyti esamo 12 straipsnio šeštojoje įtraukoje keliamo reikalavimo stebėti kryžminį subsidijavimą priimant atitinkamas taisykles, ir leisti šį klausimą spręsti valstybėms narėms;
- nesiūloma sukurti naujų įstaigų nacionalinių reguliavimo institucijų veiklai koordinuoti.

3. PASIŪLYMO ASPEKTAI

3.1. Direktyvoje nustatyto rinkos atvėrimo tvarkaraščio patvirtinimas remiantis perspektyvų studijos, kurioje vertinamas pašto paslaugų vidaus rinkos visiško suformavimo 2009 m. poveikis, išvadomis

Perspektyvų studijoje daroma išvada, kad pašto paslaugų vidaus rinkos suformavimas visose valstybėse narėse 2009 m. yra suderinamas su aukštos kokybės universaliųjų paslaugų išlaikymu, ir patvirtina galimybę 2009 m. sausio 1 d. visiškai atverti rinką.

Pašto paslaugų vidaus rinkos visiško suformavimo 2009 m. patvirtinimas leis naudojantis didesnės konkurencijos privalumais pagerinti paslaugų kokybę, kainos ir vartotojų pasirinkimo lygį bei paskatins šio sektoriaus augimo ir užimtumo potencialą. Be to, tai yra būtinas ir proporcingas atsakas tiek į vartotojų, tiek į platesnio masto Europos ekonomikos poreikius.

Siekiant užtikrinti teritorinę ir socialinę sanglaudą ir atsižvelgiant į tai, kad naudodamasi Pašto direktyvos teikiamu lankstumu valstybės narės vietinei paklausai tenkinti gali pritaikyti konkrečias paslaugas, reikia visiškai išlaikyti universalias paslaugas ir atitinkamus minėtoje direktyvoje keliamus kokybės reikalavimus.

Taigi šiame pasiūlyme pateikiamas naujas 7 straipsnis, kurio pirmoje dalyje yra nuostata, draudžianti valstybėms narėms teikti ar išlaikyti išimtinės ar specialias teises pašto sektoriuje.

3.2. Papildomos ir lydimosios priemonės universaliosioms paslaugoms užtikrinti

Perspektyvų studijoje nustatyta keletas ES ir nacionalinio lygio lydimųjų arba pagalbinių priemonių, kurių valstybės narės gali imtis universaliosioms paslaugoms užtikrinti, jei to prireiktų. Vienos priemonės yra reguliuojamojo pobūdžio, kitos – grįstos rinkos ekonomika, bet visos jos yra skirtos finansiškai perspektyvių universalijų paslaugų teikimui konkurencinėje rinkoje palengvinti ir (arba) užtikrinti. Šių priemonių pakanka, kad rinką būtų galima atverti visose valstybėse narėse.

Be to, buvo nustatytos papildomos apsaugos priemonės konkrečių finansavimo mechanizmų forma, skirtos, jei būtina ir proporcinga, neekonomiškoms universalijų paslaugų teikimo išlaidoms kompensuoti tokiu būdu, kuris vidaus rinką iškraipytų mažiau negu monopolijų išsaugojimas.

Kai kurios reguliavimo priemonės universalijų paslaugų teikimui užtikrinti jau yra numatytos esamoje Pašto direktyvoje, pvz., universalijų paslaugų pritaikymas vietos vartotojų poreikiams neperžengiant Pašto direktyvoje nustatytų ribų, įpareigojimo teikti paslaugas įvedimas leidimus turintiems operatoriams, reguliavimo institucijų įsikišimas konkurencijai apsaugoti ir, jei reikia, galimybės naudotis tinklo rūšiavimo ir pristatymo dalimis žemesnės grandies rinkoje įvedimas. Į šį pasiūlymą yra įtrauktos papildomos ir pagalbinės reguliavimo priemonės, kiek jų gali reikėti Bendrijos lygiu.

Valstybės narės turi pačios apsispręsti dėl priemonių, kurios yra susijusios su rinkos veikimu arba nėra Bendrijos reguliavimo mechanizmo dalis. Kaip vaizdžiai parodyta perspektyvų studijoje, tarp jų gali būti veikiančių universalijų paslaugų teikėjų taikomos priemonės efektyvumui toliau didinti, pajamų šaltinių įvairinimas ir priemonės veiklos mastui plėsti.

Pagal siūlomą ES pašto sistemą valstybės narės galės nustatyti tinkamiausią įvairių priemonių derinį universalijų paslaugų teikimui užtikrinti naujoje rinkos aplinkoje.

3.2.1. Alternatyvios ekonominės universalijų paslaugų teikimo užtikrinimo priemonės (3 ir 6 straipsniai)

Pašto direktyvos 4 straipsnyje nustatyta, kad universaliasias paslaugas turi teikti privalomai *ex ante* paskirtas (-i) universalijų paslaugų teikėjas (-ai). Konkurencijos ir pasirinkimo didėjimas rinkoje reiškia, kad gali būti ir kitų ne mažiau veiksmingų būdų universalijų paslaugų teikimui užtikrinti. Šiame pasiūlyme siūloma 4 straipsnio ir 3 straipsnio 3 dalies pakeitimais valstybėms narėms suteikiama galimybė nustatyti veiksmingiausią ir tinkamiausią mechanizmą universalijų paslaugų prieinamumui užtikrinti atsižvelgiant į objektyvumo, skaidrumo, nediskriminavimo, proporcingumo ir mažiausio rinkos iškraipymo principus.

Šie mechanizmai gali palengvinti universalijų paslaugų ar jų dalies teikimą, pvz., padarydami jį priklausomą nuo rinkos jėgų arba leisdami valstybėms narėms nustatyti konkrečias paslaugas ar regionus, kuriuose rinkos jėgos negali užtikrinti universalijų paslaugų teikimo, ir ekonomišką būdą pirkti šias paslaugas paskelbus viešąjį pirkimų konkursą.

Be to, kad valstybėms narėms suteikiama daugiau lankstumo universalijų paslaugų teikimui užtikrinti kitais būdais, nei *ex ante* universalijų paslaugų teikėjo paskyrimas, šiame

pasiūlyme teikiamu 6 straipsnio pakeitimu valstybėms narėms leidžiama nuspręsti, kaip geriausiai užtikrinti, kad su universaliosiomis paslaugomis susijusia informacija galėtų naudotis visuomenė.

3.2.2. Universalijų paslaugų tarifų pagrindimo sąnaudomis principo įtvirtinimas ir patikslinimas (12 straipsnio antroji įtrauka ir 2 straipsnio 20 dalis)

Principas, kad paslaugų tarifai turi būti grindžiami sąnaudomis, buvo skirtingai išverstas Direktyvos 97/67/EB tekstuose skirtingomis kalbomis, todėl galėjo būti skirtingai interpretuojamas. Sąvokos „pagrindimas sąnaudomis“ vartojimas tekstuose tomis kalbomis, kuriomis iki šiol dar vartojama kita sąvoka, padės vienodai taikyti šį principą. Be to, principas, kad kainos turi skatinti efektyvumą, pagerins šios nuostatos taikymą vartotojų naudai. Pašto direktyvos 12 straipsnio antrojoje įtraukoje valstybėms narėms leidžiama nukrypti nuo principo, kad universalijų paslaugų tarifai turi būti grindžiami teikiamų paslaugų sąnaudomis, taikant vienodą nacionalinį tarifą neatsižvelgiant į atstumą ir kitas paslaugos sąnaudas, kad būtų geriau užtikrinta socialinė ir teritorinė sanglauda.

Kaip pabrėžiama sektoriaus tyrimuose, privalomas vienodų tarifų nustatymas visiškai konkurencinėje aplinkoje gali padidinti kai kurių konkrečių paslaugų sąnaudas ir kelti pavojų jų gyvybingumui, nes universalijų paslaugų teikėjas dėl konkurencijos spaudimo rizikuos šiose paslaugų srityse prarasti pelningą verslą. Be to, kaip rodo sektoriaus tyrimai, tikėtina, kad visiškai atvėrus rinką universalijų paslaugų teikėjai išlaikys vienodą daugelio paslaugų tarifą.

Esant šioms aplinkybėms, finansiškai gyvybingų universalijų paslaugų teikimui užtikrinti valstybės narės turėtų riboti reguliavimą. Suteikus universalijų paslaugų teikėjams į konkurenciją reaguoti būtino lankstumo, bus apribota universalijų paslaugų finansinio stabilumo pažeidimo rizika. Todėl šiame pasiūlyme teikiamu 12 straipsnio antrosios įtraukos pakeitimu nustatoma, kad valstybės narės turi riboti vienodo tarifo taikymą toms pašto siuntoms, įskaitant siunčiamas šalies viduje ir ES, kurioms taikomi vienetiniai tarifai (pvz., kai atsiskaitoma pašto ženklais), kurias daugiausia siunčia vartotojai bei mažosios įmonės ir kurioms tikimasi ribotos konkurencijos. Terminas „vienetinis tarifas“ apibrėžimas yra pateiktas 2 straipsnio 20 dalyje.

Siūlomame pakeitime taip pat numatoma galimybė valstybėms narėms reikalauti taikyti vienodus tarifus, jei kyla pavojus kitiems teisėtiems viešiesiems interesams, pvz., tais atvejais, kai paštas naudojamas spaudai platinti nesant kitų platinimo kanalų. Šis aspektas plačiau aptartas 24 konstatuojamojoje dalyje.

3.2.3. Universalijų paslaugų finansavimas (7 straipsnis)

Kartais, nustačius lydimąsias priemones universaliosios paslaugos teikimui užtikrinti, kai kuriose valstybėse narėse vis dar gali reikėti finansuoti universalijų paslaugų teikimo likutines sąnaudas. Šiame pasiūlyme teikiamame naujame 7 straipsnyje išaiškinamos valstybėms narėms prieinamos alternatyvos tais atvejais, kai yra reikalingas išorinis universalijų paslaugų finansavimas.

Valstybėms narėms turėtų būti suteikta laisvė rinktis konkrečiai situacijai geriausiai tinkantį finansavimo metodą, kartu stengiantis išvengti neproporcingo veikiančios rinkos iškraipymo.

Tarp naujajame 7 straipsnyje numatytų finansavimo alternatyvų yra kompensavimas iš valstybės išteklių tiesioginėmis valstybės subsidijomis (3 dalis) arba netiesioginis

finansavimas taikant viešųjų pirkimų procedūrą (2 dalis). Kadangi yra daug ir išsamių Bendrijos taisyklių bei teismų praktikos, reguliuojančių viešuosius pirkimus ir kompensavimą iš valstybės išteklių už bendruosius ekonominius interesus tenkinančias paslaugas, kurios taikomos ir pašto sektoriui, nėra būtinybės tose srityse įvesti naujų taisyklių.

Galiausiai siūlomuose 7 straipsnio 3 dalies b punkte ir 4 dalyje ir toliau numatoma galimybė, anksčiau įtraukta į Pašto direktyvos 9 straipsnį, įsteigti kompensacijų fondą, jei universaliųjų paslaugų teikėjui (-ams) tenka nepagrįstai didelė finansinė našta. Iki šios dienos kompensacijų fondo kaip universaliųjų paslaugų finansavimo mechanizmo naudojimo patirtis buvo labai ribota. Tai nestebina, nes daugumoje valstybių narių neabejotinas finansavimo šaltinis buvo vis dar egzistuojanti nemaža rezervuotųjų paslaugų sritis. Tačiau tikėtina, kad, be rezervuotųjų paslaugų, keletas valstybių narių gali persvarstyti poreikį steigti kompensacijų fondą ir paversti šį fondą potencialia apsaugos priemone, kurią būtina turėti. 7 straipsnio 3 dalies b punkte ir 4 dalyje taip pat pabrėžiama galimybė universaliųjų paslaugų teikimo grynąsias likutines sąnaudas kompensuoti įvedant rinkliavą paslaugų teikėjams ir (arba) vartotojams.

3.3. Kitos į pasiūlymą įtrauktos priemonės

3.3.1. Leidimų ir licencijų išdavimas (9 straipsnis)

Valstybės narės gali ir toliau tęsti leidimų ir individualių licencijų išdavimo praktiką, kai tai yra pagrįsta, proporcinga siekiamam tikslui ir neprieštarauja Pašto direktyvos 9 straipsnio nuostatomis. Tačiau, kaip Komisija pažymi savo trečiojoje Pašto direktyvos taikymo ataskaitoje, būtina toliau derinti sąlygas, kurios gali būti nustatytos, ir šioms sąlygoms bei procedūroms taikomus principus, kad vidaus rinkoje sumažėtų nepagrįstų kliūčių paslaugoms teikti.

Šiame pasiūlyme teikiamas 9 straipsnio 2 dalies pakeitimas ir nustatomas toks praktine patirtimi ir sektoriaus tyrimais paremtas draudžiamų sąlygų sąrašas:

- licencijų turėtojų skaičiaus apribojimas. Ši priemonė buvo naudojama kitose tinklo pramonės šakose, kuriose dėl ekonominių, fizinių ar socialinių priežasčių infrastruktūros dubliavimas yra nepageidaujamas; šios priežastys pašto sektoriui negalioja;
- reikalavimas prisidėti prie sąnaudų pasidalijimo mechanizmo kartu nustatant įpareigojimą teikti universalias paslaugas ar kokybės įpareigojimus, taikant tuos pačius kokybės, prieinamumo ir veiklos vykdymo reikalavimus. Įpareigojimu teikti universalias paslaugas neekonomiškos paslaugos teikimo sąnaudos paskirstomos kelioms įmonėms, tuo tarpu įsteigus kompensacijų fondą įmonės privalo mokėti rinkliavą vienos įmonės patiriamoms neekonomiškomis sąnaudoms kompensuoti, todėl šias dvi priemones taikyti kartu yra nepagrįsta;
- viena kitą dubliuojančios sąlygos, kurios taikomos įmonėms pagal kitus nacionalinius ne specialiai pašto sektoriui skirtus teisės aktus; tai sumažins nereikalingas administracines pašto paslaugų teikėjų sąnaudas;
- neproporcingos arba nepagrįstos techninės ar veiklos vykdymo sąlygos. Sąlygos, kuriomis siekiama apsaugoti susirašinėjimo konfidencialumą ar palengvinti klaidingu adresu pristatyto pašto grąžinimą, ir toliau bus priimtinos.

Šie draudimai netaikomi paskirtajam (-iesiems) universaliųjų paslaugų teikėjui (-ams), kuriam (-iems) gali būti taikomas kito pobūdžio reguliavimo mechanizmas, nes šie teikėjai privalo siekti kitų tikslų arba veikti išskirtiniu teisiniu pagrindu, pvz., viešosios nuosavybės.

3.3.2. *Galimybė naudotis svarbiausia pašto infrastruktūra ir paslaugomis (11a straipsnis)*

Remiantis kai kurių valstybių narių patirtimi, šiame pasiūlyme teikiamas naujas 11a straipsnis, kuriame reikalaujama, kad valstybės narės įvertintų, ar konkurencinėje daugelio operatorių aplinkoje keletas pašto infrastruktūros elementų ar paslaugų:

- gali būti būtinos operatoriams, ketinantiems konkuruoti su universaliųjų paslaugų teikėjais (-ais), arba gali šiems operatoriams gerokai palengvinti paslaugų teikimą; ir (arba)
- gali būti naudingos naudotojams ir vartotojams, nes sumažina klaidingai adresuotų pašto siuntų arba tokių siuntų, kurių neįmanoma grąžinti siuntėjui, skaičių, taip užtikrinamos bendrą pašto paslaugų kokybę ir svarbiausių visiems operatoriams bei vartotojams naudingų reikalavimų apsaugą.

Kadangi įvairiose valstybėse narėse šių pašto infrastruktūros elementų ar paslaugų teisinis statusas ir padėtis rinkoje skiriasi (pvz., šie elementai ar paslaugos priklauso arba yra teikiamos išimtinai universaliųjų paslaugų teikėjo; priklauso ir yra teikiamos keleto operatorių), siūloma šį valstybėms narėms keliamą reikalavimą apriboti reikalavimu priimti pagrįstą sprendimą dėl reguliavimo būtinybės ir apimtys, reguliavimo priemonės pasirinkimo ir kompensacijos, jei jos prireiktų.

Siūlomas 11a straipsnis nekeičia galimybės naudotis tinklo rūšiavimo ir pristatymo dalimi žemesnės grandies rinkoje reguliavimo mechanizmo. Dėl pastarojo, valstybės narės privalo ir toliau laikytis 12 straipsnio penktosios įtraukos nuostatų, leidžiančių, atsižvelgiant į esamas nacionalines aplinkybes, taikyti kitas priemones galimybei naudotis viešuoju pašto tinklu užtikrinti skaidriomis ir nediskriminacinio pobūdžio sąlygomis.

3.3.3. *Sąžiningos konkurencijos kontrolė (12 straipsnio šeštoji įtrauka, 14 straipsnis)*

Visiškai konkurencingoje aplinkoje valstybėms narėms tenka vykdyti subtilų uždavinį: suteikti universaliųjų paslaugų teikėjams pakankamai laisvės, kad jie galėtų prisitaikyti prie konkurencijos, ir kartu užtikrinti tinkamą galimo dominuojančio operatoriaus veiklos stebėjimą, kad būtų garantuota veiksminga konkurencija.

Vykdydama šį uždavinį kiekviena valstybė narė turės įvertinti rinkos sąlygas, pritaikyti institucijas ir gebėti atlikti priežiūrą, todėl derėtų valstybėms narėms suteikti laisvę pasirinkti konkrečius reguliavimo mechanizmus esamam operatoriui kontroliuoti išlaikant būtiną minimalų bendrą pagrindą. Viena vertus, tai pateisina valstybėms narėms keliamo reikalavimo stebėti kryžminį subsidijavimą laikantis specialiai šiam sektoriui sukurtų taisyklių panaikinimą, kita vertus, pagrindžia reikalavimą palikti galioti apskaitos skaidrumo taisykles.

Kalbant apie kryžminį subsidijavimą ir rezervuotųjų paslaugų kaip aiškaus esamas taisykles pateisinusio konkurencijos iškraipymo šaltinio panaikinimą, šiame pasiūlyme, išbraukus 12 straipsnio šeštąją įtrauką, valstybėms narėms leidžiama spręsti, kaip geriausiai užtikrinti, kad universaliųjų paslaugų teikėjo, dažnai rinkoje dominuojančio operatoriaus, veikla neiškraipytų konkurencijos. Tam valstybės narės gali sukurti konkrečius *ex ante* kontrolės mechanizmus (kaip reikalaujama esamoje direktyvoje) arba pasitikėti konkurencijos institucijų ir (arba) nacionalinių reguliavimo institucijų *ex-post* konkurencijos teisės aktų taikymu.

Dėl universaliųjų paslaugų teikėjui (-ams) taikomų apskaitos skaidrumo taisyklių, pereinant į konkurencinę rinką vis dar bus reikalingas iš dalies pakeistas sąnaudų apskaitos atskyrimo reikalavimas. Siūlomi 14 straipsnio pakeitimai atspindi naują situaciją, kai nebeliks rezervuotųjų paslaugų. Atsižvelgiant į nacionalinių reguliavimo institucijų tarpusavio bendradarbiavimą šioje srityje kuriant geriausią praktiką bei bendrus metodus (pvz., Europos pašto reguliuotojų komitetas) ir laikantis geresnio reguliavimo principų, direktyvoje nebūtina nustatyti išsamesnių ir privalomų sąnaudų paskirstymo taisyklių.

3.3.4. Vartotojų apsaugos sustiprinimas (12 straipsnio pirmoji įtrauka, 19, 22, 22a straipsniai)

Laikantis kitoms paslaugų sritims taikomų taisyklių ir siekiant besikeičiančioje rinkoje geriau apsaugoti vartotoją, šiame pasiūlyme teikiamu 19 straipsnio pakeitimu numatoma minimalius skundų sprendimo tvarkos principus taikyti ne vien universaliųjų paslaugų teikėjui (-ams).

Be to, vartotojų interesai ginami: 1) didinant operatorių sąveiką, suteikus galimybę naudotis tam tikrais infrastruktūros elementais ir paslaugomis, kaip numatyta siūlomame naujame 11a straipsnyje ir išsamiai paaiškinta pirmiau, 2) keliant nacionalinių reguliavimo institucijų ir vartotojų teisių gynimo organizacijų tarpusavio bendradarbiavimo reikalavimą, numatytą siūlomame 22 straipsnio antros dalies pakeitime, 3) išaiškinant nacionalinių reguliavimo institucijų vaidmenį bei galią stebėti ir prižiūrėti universaliųjų paslaugų teikimą, kaip nustatyta 22 straipsnio trečiojo dalyje ir 22a straipsnio pirmoje dalyje.

Galiausiai, atsižvelgiant į pašto paslaugų svarbą akliems ir silpnaregiams pašto paslaugų vartotojams, siūloma 12 straipsnio pirmojoje įtraukoje nustatyti, kad rinkos atvėrimo procesas neturi apriboti nuolatinio tam tikrų nemokamų paslaugų akliems ir silpnaregiams teikimo, kuri valstybės narės įvedė vykdydamos atitinkamus Pasaulinės pašto sąjungos nustatytus įpareigojimus.

3.3.5. Komisijos įgyvendinimo įgaliojimų vykdymas (21 straipsnis)

Pašto direktyva įkurtas komitetas privalo padėti Komisijai naudotis jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais, ypač pakeitus 1 priedą dėl Bendrijos tarptautinio pašto paslaugų uždavinių ir nustatytus standartizuoto kokybės vertinimo sąlygas (plg. direktyvos 16 straipsnį).

Kadangi tarp šio komiteto reguliavimo funkcijų yra neesminių direktyvos aspektų keitimas, derėtų šio keitimo tvarką nustatančias taisyklės suderinti su neseniai Tarybos sprendimu, nustatančiu Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką⁶, nustatyta reguliavimo tvarka, suteikiančia Europos Parlamentui papildomų mechanizmų šioms priemonėms kruopščiai tikrinti.

3.3.6. Nacionalinės reguliavimo institucijos (22 straipsnis)

Tikėtina, kad nacionalinių reguliavimo institucijų vaidmuo išliks labai svarbus, ypač tose valstybėse narėse, kuriose perėjimas į konkurencinę rinką dar nebaigtas. Siekiant padidinti šių institucijų veiklos efektyvumą ir remiantis patirtimi panašiose reguliuojamose srityse, Europos pašto reguliuotojų komiteto diskusijomis bei įvairiais sektoriaus tyrimais, šiame pasiūlyme teikiami tokie 22 straipsnio pakeitimai:

⁶ 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimas 1999/468/EB, nustatantis Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką (OL L 184, 1999 7 17, p. 23), su pakeitimais, padarytais 2006 m. liepos 17 d. Tarybos sprendimu 2006/512/EB (OL L 200, 2006 7 22, p. 11).

- struktūrinis reguliavimo funkcijų atskyrimas nuo veiklos, susijusios su operatoriaus nuosavybe ar kontrole. Laikydamosi reguliavimo ir veiklos vykdymo funkcijų atskyrimo principo, valstybės narės privalo užtikrinti nacionalinių reguliavimo institucijų nepriklausomybę, ypač su nuosavybe susijusių funkcijų srityje, kur neabejotinai gali kilti interesų konfliktas, šitaip garantuodamos minėtų institucijų sprendimų nešališkumą. Toks kitose tinklo pramonės šakose taip pat galiojantis reikalavimas nebūtinai lemia naujų administracinių struktūrų kūrimą, tačiau nustato aiškų ir stabilų skirtingų viešųjų organizacijų vykdomų funkcijų atskyrimą (22 straipsnio 1 dalis);
- reguliavimo funkcijų skyrimo skaidrumas ir nacionalinių reguliavimo funkcijas vykdančių organizacijų tarpusavio bendradarbiavimas. Kadangi įvairios nacionalinės organizacijos dažnai dalyvauja vykdančios reguliavimo funkcijas, siūloma reikalauti daugiau skaidrumo, taigi ir aiškumo, skirstant šias užduotis. Kadangi už sektoriaus reguliavimą, konkurencijos taisyklių taikymą ir vartotojų apsaugą atsakingų organizacijų užduotys dažnai sutampa, siūloma reikalauti šių organizacijų tarpusavio bendradarbiavimo jų užduočių įgyvendinimui deramai užtikrinti (22 straipsnio 1 ir 2 dalys);
- teisės apskusti nacionalinių reguliavimo institucijų sprendimus ir jų laikino galiojimo įtvirtinimas siekiant užtikrinti rinkos aiškumą per rinkos atvėrimo procesą ir nepažeidžiant kompetencijos padalijimo valstybės narės nacionalinėje teisės sistemoje bei nacionaliniuose teisės aktuose nustatytų juridinių arba fizinių asmenų teisių (22 straipsnio 3 dalis);
- glaudesnis nacionalinių reguliavimo institucijų tarpusavio bendradarbiavimas ES lygiu, siekiant suteikti teisinę pagalbą ir postūmį esamų organizacijų, pvz., Europos pašto reguliuotojų komiteto ir Pašto direktyvos komiteto, atliekamam darbui ir skatinti geriausią patirtį bei reguliavimo praktikos suderinimą vidaus rinkoje nereikalaujant būtinai sukurti naujų administravimo struktūrų (22 straipsnio 2 dalis).

3.3.7. *Informacijos teikimas nacionalinėms reguliavimo institucijoms (22a straipsnis)*

Savo užduotims veiksmingai vykdyti nacionalinės reguliavimo institucijos privalo rinkti informaciją iš rinkos dalyvių. Europos pašto reguliuotojų komitetas, statistikos organizacijos ir sektoriaus tyrimai nuolat pabrėžia, kad konkrečių įgaliojimų rinkti informaciją iš pašto operatorių nebuvimas yra svarbus trūkumas, trukdantis įgyvendinti direktyvą ir nacionalines taisykles. Šiame pasiūlyme teikiamas naujas 22a straipsnis, kuriuo nacionalinėms reguliavimo institucijoms suteikiami įgaliojimai rinkti informaciją atsižvelgiant į proporcingumo ir pagrįstumo principus, įskaitant informacijos rinkimą statistikos tikslais.

3.3.8. *Pašto direktyvos taikymo apžvalga ir ataskaita (23 straipsnis)*

Šiame pasiūlyme numatyta išlaikyti nuolatinę direktyvos taikymo stebėseną bei ataskaitų teikimą Tarybai ir Parlamentui, kad būtų galima numatyti tolesnes reguliavimo priemones, reikalingas universaliųjų paslaugų teikimui ir (arba) rinkos atvėrimo procesui užtikrinti. Remiantis sukaupta patirtimi siūloma pakeisti 23 straipsnį – ataskaitų teikimo laikotarpį pailginti nuo dvejų iki trejų metų. Nustatant ilgesnį ataskaitų teikimo laikotarpį atsižvelgiama į rinkos plėtros tempą bei socialinius direktyvos taikymo aspektus ir suteikiama pakankamai laiko politikos rekomendacijoms pagrįsti.

3.3.9. Nebegaliojančių nuostatų panaikinimas (26, 27 straipsniai)

Atsižvelgiant į sprendimą 2009 m. panaikinti specialias ir išimtinės teises (7 straipsnio 1 dalis), šiame pasiūlyme yra numatyta panaikinti nebegaliojančias Pašto direktyvos 26 straipsnio 2 dalies ir 27 straipsnio nuostatas.

3.3.10. Nuoseklumas ir geresnis reglamentavimas (1, 2, 9, 10 ir 11 straipsniai)

Šiame pasiūlyme yra pateikiama keletas pakeitimų Pašto direktyvos teisiniam aiškumui ir nuoseklumui gerinti:

- 1 straipsnio antroji įtrauka: siūlomas pakeitimas yra susijęs su 7 straipsnio pakeitimu ir atspindi tai, kad nebebus rezervuojamos pašto paslaugos;
- 2 straipsnio 6 dalis: siūlomu pakeitimu paaiškinama direktyvos taikymo apimtis, ypač tai, kad direktyva yra taikoma visiems pašto paslaugų teikėjams, o ne vien universaliųjų paslaugų teikėjams;
- 2 straipsnio 8 dalis: siūlomas pakeitimas yra susijęs su 7 straipsnio pakeitimu, nes sąvokos „reklaminis paštas“ vartojimas buvo siejamas tik su paslaugomis, kurias buvo galima rezervuoti;
- 9 straipsnio 5 dalis: siūlomas pakeitimas yra susijęs su 7 straipsnio pakeitimu, nes sąvokos „reklaminis paštas“ vartojimas buvo siejamas tik su paslaugomis, kurias buvo galima rezervuoti;
- 4 skyriaus pavadinimas: siūlomas 4 skyriaus pavadinimo pakeitimas yra susijęs su 7 straipsnio pakeitimu ir atspindi tai, kad šiame pasiūlyme rezervuotosios ir nerezervuotosios pašto paslaugos nebėra skiriamos;
- 10 straipsnis: siūlomas pakeitimas atspindi naują EB sutartyje naudojamą numeraciją ir tai, kad šiame pasiūlyme rezervuotosios ir nerezervuotosios pašto paslaugos nebėra skiriamos;
- 11 straipsnis: siūlomas pakeitimas atspindi naują EB sutartyje naudojamą numeraciją;
- 12 straipsnio penktoji įtrauka: išbraukiamas terminas „privatus“, nes viešojo ir privataus kliento skyrimas nebėra svarbus ir gali būti klaidinantis;
- 26 straipsnio 1 dalis: siūlomas 26 straipsnio 1 dalies išbraukimas yra susijęs su 7 straipsnio pakeitimu ir atspindi tai, kad pašto paslaugų negalima rezervuoti, todėl nebegalima taikyti „liberalesnių“ priemonių.

Siekdama palengvinti nuoseklų nustatyto reguliavimo mechanizmo pakeitimą, Komisija yra pasiryžusi prižiūrėti ir su valstybėmis narėmis aptarti tinkamą naujų direktyvos nuostatų perkėlimą, įgyvendinimą ir vykdymą.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

iš dalies keičianti Direktyvą 97/67/EB dėl visiško Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos suformavimo

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 47 straipsnio 2 dalį, 55 ir 95 straipsnius,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą⁷,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁸,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę⁹,

laikydami 251 straipsnyje nustatytos tvarkos¹⁰,

kadangi:

- (1) Taryba savo 1994 m. vasario 7 d. rezoliucijoje dėl Bendrijos pašto paslaugų plėtros¹¹ nustatė, kad vienas pagrindinių Bendrijos pašto politikos tikslų yra suderinti laipsnišką kontroliuojamą pašto paslaugų rinkos liberalizavimą ir tvirtą universaliųjų paslaugų teikimo garantiją.
- (2) 1997 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos plėtros bendrų taisyklių ir paslaugų kokybės gerinimo¹² nustatė pašto sektoriaus reguliavimo mechanizmą Bendrijos lygiu, apimančią priemones universaliosioms paslaugoms garantuoti ir nustatantį maksimalias pašto paslaugų ribas, kurias valstybės narės gali rezervuoti savo universaliųjų paslaugų teikėjui (-ams) siekdamos išlaikyti universaliasias paslaugas ir kurios turi būti laipsniškai mažinamos, ir sprendimų priėmimo dėl tolesnio rinkos atvėrimo konkurencijai tvarkaraštį, siekiant sukurti bendrąją pašto paslaugų rinką.
- (3) EB sutarties 16 straipsnyje nustatyta, kokią vietą tarp bendrų Sąjungos vertybių užima bendrus ekonominius interesus atitinkančios paslaugos ir jų vaidmuo skatinant

⁷ OL C, p.

⁸ OL C, p.

⁹ OL C, p.

¹⁰ OL C, p.

¹¹ OL C 48, 1994 2 16, p. 3.

¹² OL L 15, 1998 1 21, p. 14. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2003 m. rugsėjo 29 d. Reglamentu (EB) Nr. 1882/2003 (OL L 284, 2003 10 31, p.1).

socialinę ir teritorinę sanglaudą. Jame teigiama, jog turi būti rūpinamasi, kad tokios paslaugos remtųsi principais ir sąlygomis, padedančiomis įgyvendinti nustatytas užduotis.

- (4) Šioje srityje reikia imtis tokių priemonių, kuriomis būtų įgyvendinami EB sutarties 2 straipsnyje keliami Bendrijos uždaviniai: visoje Bendrijoje skatinti darnią, subalansuotą ir tolygią ekonominės veiklos plėtrą, aukšto lygio užimtumą ir socialinę apsaugą, tvarų ir neinfliacinį augimą, didelį konkurencingumą ir ekonominės veiklos rezultatų konvergenciją, gyvenimo lygio ir gyvenimo kokybės gerėjimą bei valstybių narių ekonominę ir socialinę sanglaudą bei solidarumą.
- (5) 2005 m. kovo 22–23 d. Europos Vadovų Taryba savo Lisabonos strategijos vidurio laikotarpio peržiūros išvadose dar kartą pabrėžė vidaus rinkos kaip augimo skatinimo ir naujų geresnių darbo vietų kūrimo priemonės svarbą bei veiksmingų bendruosius ekonominius interesus atitinkančių paslaugų vietą dinamiškoje konkurencinėje ekonomikoje. Šios išvados galioja ir pašto paslaugoms kaip pagrindiniam ryšių, prekybos ir teritorinės sanglaudos įrankiui.
- (6) Europos Parlamentas savo 2006 m. vasario 2 d. rezoliucijoje pabrėžė socialinę ir ekonominę veiksmingų pašto paslaugų svarbą bei vietą Lisabonos strategijoje ir nurodė, kad iki šiol pašto sektoriuje įgyvendintomis reformomis buvo pasiekta pastebimų teigiamų rezultatų, įskaitant pagerėjusią kokybę, didesnę veiksmingumą ir geresnį orientavimąsi į vartotoją.
- (7) Vadovaujantis Direktyva 97/67/EB buvo atlikta perspektyvų studija, kurioje vertinamas pašto paslaugų vidaus rinkos visiško suformavimo 2009 m. poveikis kiekvienai valstybei narei. Taip pat Komisija atliko išsamią Bendrijos pašto paslaugų sektoriaus analizę, įskaitant šio sektoriaus ekonominės, socialinės ir technologinės plėtros tyrimų užsakymus, ir aktyviai konsultavosi su suinteresuotosiomis šalimis.
- (8) Pagal perspektyvų studiją pagrindinį tikslą užtikrinti universaliųjų paslaugų, atitinkančių kokybės standartą, nustatytą valstybių narių remiantis Direktyva 97/67/EB, patikimą ir nenutrūkstamą teikimą visoje Bendrijoje galima pasiekti iki 2009 m. neišskiriant rezervuotųjų paslaugų.
- (9) Laipsniškas progresyvus pašto rinkų atvėrimas konkurencijai suteikė universaliųjų paslaugų teikėjams pakankamai laiko savo ilgalaikio gyvybingumo naujomis rinkos sąlygomis užtikrinimui būtinoms modernizavimo ir restruktūrizavimo priemonėms įgyvendinti bei leido valstybėms narėms pritaikyti savo reguliavimo sistemas atviresnei aplinkai. Be to, valstybės narės gali pasinaudoti pereinamojo laikotarpio teikiama galimybe ir turi pakankamai laiko, kurio reikia veiksmingai konkurencijai įvesti, ir toliau tęsti, jei reikia, universaliųjų paslaugų teikėjų modernizavimą ir restruktūrizavimą.
- (10) Iš perspektyvų studijos matyti, kad rezervuotoji paslaugų sritis neturėtų toliau būti laikoma pirmo pasirinkimo sprendimu universaliosioms paslaugoms finansuoti. Vertinime atsižvelgiama į Bendrijos ir valstybių narių siekį sukurti vidaus rinką, naudotis jos augimo bei darbo vietų potencialu ir užtikrinti galimybę visiems vartotojams naudotis veiksmingomis bendruosius ekonominius interesus atitinkančiomis paslaugomis. Todėl derėtų 2009 m. sausio 1 d. patvirtinti kaip galutinę pašto paslaugų vidaus rinkos suformavimo datą.

- (11) Yra keletas veiksnių, skatinančių pašto sektoriaus keitimąsi, visų pirma paklausa ir kintantys vartotojų poreikiai, organizaciniai pokyčiai, automatizavimas ir naujų technologijų diegimas, didesnis elektroninio ryšio priemonių naudojimas bei rinkos atvėrimas.
- (12) Visiškas rinkos atvėrimas padės išplėsti bendrą pašto rinkos apimtį; be to, prisidės prie tvaraus ir kokybiško užimtumo užtikrinimo universaliųjų paslaugų teikėjų įmonėse bei palengvins naujų darbo vietų kūrimą kitų operatorių įmonėse, naujų rinkos dalyvių atsiradimą ir susijusią ekonominę veiklą. Ši direktyva nepažeidžia valstybių narių kompetencijos reguliuoti įdarbinimo sąlygas pašto paslaugų sektoriuje.
- (13) Padidėjusi konkurencija padės pašto sektoriui integruotis su alternatyviomis ryšio priemonėmis ir pagerinti vis išrankesniems vartotojams teikiamų paslaugų kokybę.
- (14) Gretimų ryšių rinkų plėtros poveikis įvairiems Bendrijos regionams, gyventojų sluoksniams ir pašto paslaugų naudojimui skiriasi. Reikėtų išlaikyti teritorinę ir socialinę sanglaudą ir, atsižvelgiant į tai, kad, naudodamasi Direktyvos 97/67/EB teikiamu lankstumu valstybės narės vietinei paklausai tenkinti gali pritaikyti konkrečias paslaugas, būtina visiškai išlaikyti universaliasias paslaugas bei atitinkamus minėtoje direktyvoje keliamus kokybės reikalavimus. Siekiant užtikrinti, kad rinkos atvėrimas būtų naudingas visiems vartotojams, ypač paslaugų vartotojams ir mažosioms ir vidutinėms įmonėms, valstybės narės privalo stebėti ir prižiūrėti rinkos plėtrą. Jos turi imtis tinkamų direktyvoje numatytų reguliavimo priemonių, kad užtikrintų, jog galimybės naudotis pašto paslaugomis ir toliau tenkintų vartotojų poreikius, įskaitant, jei reikia, minimalaus paslaugų skaičiaus užtikrinimą vienoje pašto paslaugų teikimo vietoje.
- (15) Direktyvoje 97/67/EB pirmenybė teikiama universaliųjų paslaugų teikimui paskiriant universaliųjų paslaugų teikėjus. Didesnė konkurencija ir platesnis pasirinkimas reiškia, kad valstybėms narėms reikėtų suteikti daugiau lankstumo renkantis veiksmingiausią ir tinkamiausią mechanizmą universaliųjų paslaugų teikimui užtikrinti laikantis objektyvumo, skaidrumo, nediskriminavimo, proporcingumo ir mažiausio rinkos iškraipymo, reikalingo laisvam pašto paslaugų teikimui vidaus rinkoje garantuoti, principų. Valstybės narės gali taikyti vieną ar kelis iš šių būdų: palikti universaliųjų paslaugų teikimą rinkos jėgoms, paskirti vieną arba kelias įmones skirtingiems universaliųjų paslaugų elementams ar paslaugoms skirtingose teritorijos dalyse teikti bei skelbti viešųjų pirkimų konkursą paslaugoms teikti.
- (16) Svarbu, kad vartotojai gautų visą informaciją apie teikiamas universaliasias paslaugas, o pašto paslaugas teikiančios įmonės būtų informuojamos apie universaliųjų paslaugų teikėjo (-ų) teises ir pareigas. Valstybės narės privalo užtikrinti, kad vartotojai gautų visą informaciją apie konkrečių teikiamų paslaugų ypatybes ir galimybes jomis naudotis. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad valstybėms narėms leidžiama rinktis ir kitus būdus universaliųjų paslaugų teikimui užtikrinti, ne vien paskiriant universaliųjų paslaugų teikėją (-us), valstybėms narėms reikia suteikti lankstumo sprendžiant, kaip šią informaciją pateikti visuomenei.
- (17) Atsižvelgiant į atliktus tyrimus ir siekiant atskleisti visą pašto paslaugų vidaus rinkos potencialą, reikia nutraukti rezervuotųjų paslaugų ir specialiųjų teisių naudojimą kaip būdą universaliųjų paslaugų teikimui finansuoti.

- (18) Kai kuriose valstybėse narėse išliks būtinybė tęsti išorinį universaliųjų paslaugų teikimo grynujų likutinių sąnaudų finansavimą. Todėl reikia išsamiai paaiškinti būtino ir pagrįsto universaliųjų paslaugų finansavimo užtikrinimo alternatyvas, leidžiant valstybėms narėms pasirinkti, kokius finansavimo mechanizmus naudoti. Tarp šių alternatyvų yra galimybė naudoti viešųjų pirkimų procedūrą ir tais atvejais, kai įpareigojimas teikti universalias paslaugas lemia grynąsias sąnaudas ir yra per didelė finansinė našta universaliųjų paslaugų teikėjui – skaidrų kompensavimą iš valstybės išteklių bei sąnaudų paskirstymą paslaugų teikėjams ir (arba) vartotojams nustatant įmokas į kompensacijų fondą. Valstybės narės gali naudoti kitus pagal Bendrijos teisę leidžiamus finansavimo būdus, jei jie neprieštarauja šiai direktyvai, pavyzdžiui, gali nuspręsti, kad visas universaliųjų paslaugų teikėjų pelnas ar jo dalis, gauta iš kitos veiklos, nepatenkančios į universaliųjų paslaugų sritį, turi būti skirta grynosioms universaliųjų paslaugų sąnaudoms finansuoti.
- (19) Norėdamos nustatyti, kurios įmonės turėtų mokėti įmokas į kompensacijų fondą, valstybės narės turi įvertinti, ar vartotojo požiūriu šių įmonių teikiamos paslaugos, atsižvelgiant į jų charakteristikas, įskaitant pridėtinės vertės ypatybes bei paslaugų paskirtį, gali pakeisti universalias paslaugas. Kad galėtų būti laikoma pakeičiančia, paslauga neprivalo turėti visų universaliosios paslaugos ypatybių, pvz., pristatymo kiekvieną dieną arba pristatymo visoje valstybės narės teritorijoje. Siekdama laikytis proporcingumo principo valstybė narė nustatydama, kiek šios įmonės turi prisidėti prie universaliųjų paslaugų teikimo sąnaudų valstybėje narėje, turėtų taikyti skaidrius ir nediskriminacinius kriterijus, pavyzdžiui, atsižvelgti į tai, kokią dalį veiklos, priklausančios universaliųjų paslaugų sričiai, šios įmonės vykdo toje valstybėje narėje.
- (20) Direktyvoje 97/67/EB nustatyti skaidrumo, nediskriminavimo ir proporcingumo principai turi būti ir toliau taikomi kiekvienam finansavimo mechanizmui, o visi sprendimai šioje srityje turi būti pagrįsti skaidriais, objektyviais ir patikrinamais kriterijais. Visų pirma, įpareigojimų teikti universalias paslaugas grynosios sąnaudos nacionalinės reguliavimo institucijos atsakomybe skaičiuojamos kaip paskirtosios įmonės grynujų sąnaudų, kai ji dirba teikdama universalias paslaugas, ir jos grynujų sąnaudų, kai ji dirba tokių paslaugų neteikdama, skirtumas. Skaičiuojant atsižvelgiama į visus aktualius aspektus, įskaitant bet kokią rinkos naudą, kurią gauna įmonė, paskirta teikti universalias paslaugas, teisę gauti pagrįstą pelną ir skatinimo priemones siekiant rentabilumo.
- (21) Valstybėms narėms reikėtų leisti išduoti leidimus ir individualias licencijas, kai tai yra pagrįsta ir atitinka siekiamą tikslą. Tačiau, kaip nurodyta trečiojoje Direktyvos 97/67/EB taikymo ataskaitoje, būtina toliau derinti sąlygas, kurios gali būti nustatytos, kad vidaus rinkoje sumažėtų nepagrįstų kliūčių paslaugoms teikti. Šiomis aplinkybėmis valstybės narės, pavyzdžiui, gali leisti įmonėms pasirinkti laikytis įsipareigojimo teikti paslaugas arba finansiškai prisidėti dengiant kitos įmonės teikiamų paslaugų sąnaudas; tačiau reikėtų nebeleisti reikalauti prisidėti prie sąnaudų pasidalijimo mechanizmo ir kartu nustatyti universaliųjų paslaugų teikimo arba kokybės įpareigojimus, nes abu reikalavimai yra skirti tam pačiam tikslui. Be to, reikia išaiškinti, kad kai kurios leidimų ir licencijų išdavimo nuostatos neturėtų būti taikomos paskirtiems universaliųjų paslaugų teikėjams.
- (22) Aplinkoje, kurioje universalias paslaugas teikia keletas pašto įmonių, valstybės narės turi įvertinti, ar leisti kitiems panašias paslaugas teikiantiems operatoriams teikti kai kuriuos pašto infrastruktūros elementus arba konkrečias paslaugas, paprastai teikiamas universaliųjų paslaugų teikėjų, siekiant skatinti veiksmingą konkurenciją ir

(arba) apsaugoti naudotojus ir vartotojus užtikrinant bendrą pašto paslaugų kokybę. Valstybėse narėse šių infrastruktūros elementų ir paslaugų teisinė ir rinkos padėtis skiriasi, todėl tereikia pareikalausiti, kad valstybės narės priimtų pagrįstą sprendimą dėl reguliavimo priemonės būtinumo, apimties ir pobūdžio, įskaitant, jei reikia, sąnaudų pasidalijimą. Ši nuostata neapriboja valstybių narių teisės imtis priemonių, užtikrinančių skaidrias ir nediskriminuojančias galimybes naudotis viešuoju pašto tinklu.

- (23) Atsižvelgiant į pašto paslaugų svarbą akliesiems ir silpnaregiams, reikia užtikrinti, kad rinkos atvėrimo procesas neapribotų nuolatinio tam tikrų nemokamų paslaugų akliesiems ir silpnaregiams teikimo, kurį valstybės narės įvedė vykdydamos galiojančius tarptautinius įsipareigojimus.
- (24) Visiškai konkurencingoje aplinkoje tiek finansiniam universaliųjų paslaugų stabilumui užtikrinti, tiek rinkos iškraipymui apriboti svarbu, jog principui, kad kainos privalo atspindėti įprastas prekybos sąlygas ir sąnaudas, galima nusižengti tik siekiant apginti viešuosius interesus. Šio tikslo siekiama leidžiant valstybėms narėms taikyti vienodą tarifą vienetinio tarifo paštui, kuriuo dažniausiai naudojasi vartotojai bei mažosios ir vidutinės įmonės. Dėl bendrus visuomenės interesus atitinkančių priežasčių, pvz., kultūros, regioninės ir socialinės sanglaudos, atskiros valstybės narės gali taikyti vienodus tarifus kai kurioms kitoms pašto rūšims.
- (25) Atsižvelgiant į nacionalines sąlygų, kuriomis turi veikti universaliųjų paslaugų teikėjas visiškai konkurencingoje aplinkoje, reguliavimo ypatybes, valstybėms narėms reikia suteikti laisvę spręsti, kaip geriausiai stebėti kryžminį subsidijavimą.
- (26) Pereinant prie visiškai konkurencingos rinkos, dera reikalausiti, kad valstybės narės išlaikytų universaliųjų paslaugų teikėjų įpareigojimą turėti atskiras ir skaidrias paslaugų sąskaitas atlikus būtinus pakeitimus. Šiuo įpareigojimu būtų užtikrinta, kad nacionalinės reguliavimo institucijos, konkurencijos institucijos ir Komisija gautų informacijos, būtinos su universaliosiomis paslaugomis susijusiems sprendimams priimti ir rinkos sąlygoms stebėti, kol konkurencija taps veiksminga. Nacionalinių reguliavimo institucijų tarpusavio bendradarbiavimas šioje srityje kuriant atskaitos taškus ir gaires turi padėti suderintai taikyti šias taisykles.
- (27) Atsižvelgiant į kitose paslaugų srityse galiojančias taisykles ir siekiant padidinti vartotojų teisių apsaugą, minimalių skundų nagrinėjimo tvarkos principų taikymą reikia išplėsti ir šiuos principus taikyti ne vien universaliųjų paslaugų teikėjams. Siekiant skundų nagrinėjimo tvarką padaryti veiksmingesnę, reikia, kad direktyva skatintų ginčus spręsti ne teismo tvarka, kaip išdėstyta 1998 m. kovo 30 d. Komisijos rekomendacijoje 98/257/EB dėl institucijoms, atsakingoms už vartotojų ginčų sprendimą ne teismo tvarka, taikomus principus¹³ ir 2001 m. balandžio 4 d. Komisijos rekomendacijoje dėl ne teismo institucijoms, sprendžiančioms vartotojų ginčus šalių tarpusavio susitarimu, taikomų principų¹⁴. Be to, vartotojų interesams teigiamą poveikį turėtų operatorių sąveikos didinimas suteikiant galimybę naudotis tam tikrais infrastruktūros elementais bei paslaugomis ir nacionalinių reguliavimo institucijų bei vartotojų teisių gynimo organizacijų tarpusavio bendradarbiavimo reikalavimas.

¹³ OL L 115, 1998 4 17, p. 31.

¹⁴ OL L 109, 2001 4 4, p. 56.

- (28) Nuostatas dėl įgyvendinimo įgaliojimų reikia pakeisti taip, kad jos atitiktų 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimo 1999/468/EB, nustatančio Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką¹⁵, pakeitimus.
- (29) Tikėtina, kad nacionalinių reguliavimo institucijų vaidmuo išliks labai svarbus, ypač tose valstybėse narėse, kuriose perėjimas į konkurencingą rinką dar nebaigtas. Laikydamosi reguliavimo ir veiklos vykdymo funkcijų atskyrimo principo, valstybės narės privalo užtikrinti nacionalinių reguliavimo institucijų nepriklausomybę, šitaip garantuodamos minėtų institucijų sprendimų nešališkumą. Šis nepriklausomybės reikalavimas jokių būdu nepažeidžia institucijų autonomijos bei valstybių narių konstitucinių įsipareigojimų ir Sutarties 295 straipsnyje išdėstyto valstybių narių normų, reglamentuojančių nuosavybės sistemą, neutralumo principo. Nacionalinėms reguliavimo institucijoms turi būti suteikti visi jų užduotims vykdyti būtini ištekliai, įskaitant darbuotojus, kompetenciją ir finansines priemones.
- (30) Įvairios nacionalinės organizacijos dažnai dalyvauja vykdamas reguliavimo funkcijas, todėl siūloma reikalauti daugiau skaidrumo skirstant šias užduotis ir įvairių už sektoriaus reguliavimą, konkurencijos taisyklių taikymą ir vartotojų reikalus atsakingų institucijų tarpusavio bendradarbiavimo jų užduočių įgyvendinimui deramai užtikrinti.
- (31) Kiekvienai šaliai turi būti suteikta teisė nacionalinės reguliavimo institucijos dėl jos priimtą sprendimą apskųsti nuo šios institucijos nepriklausomai organizacijai. Ši organizacija gali būti teismas. Skundimo procedūra jokių būdu nepažeidžia kompetencijos padalijimo valstybės narės nacionalinėje teisės sistemoje ir nacionaliniuose teisės aktuose nustatytų juridinių arba fizinių asmenų teisių. Kol laukiama, kol bus baigtos minėtos procedūros, teisiniam ir rinkos saugumui garantuoti būtina užtikrinti nacionalinių reguliavimo institucijų sprendimų laikiną galiojimą.
- (32) Kai reikia, vykdydamos šioje direktyvoje numatytas užduotis nacionalinės reguliavimo institucijos privalo derinti savo veiksmus su kitų valstybių narių reguliavimo organizacijomis ir Komisija. Tai skatintų pašto paslaugų vidaus rinkos plėtrą ir padėtų visose valstybėse narėse nuosekliai taikyti šios direktyvos nuostatas, ypač tose srityse, kuriose Bendrijos teisės aktus įgyvendinantys nacionaliniai teisės aktai nacionalinėms reguliavimo institucijoms suteikia nemažus įgaliojimus atitinkamas taisykles taikyti savo nuožiūra. Be kitų galimybių, toks bendradarbiavimas galėtų vykti Direktyva 97/67/EB įkurtame komitete arba Europos reguliuotojų grupėje. Valstybės narės turi nuspręsti, kurios organizacijos vykdamas šią direktyvą bus nacionalinės reguliavimo institucijos.
- (33) Savo užduotims deramai vykdyti nacionalinėms reguliavimo institucijoms būtina rinkti informaciją iš rinkos dalyvių. Reikalavimai pateikti informaciją turi būti proporcingi ir nesudaryti įmonėms nepagrįstos naštos. Rinkti šią informaciją gali reikėti ir Komisijai, kad ji galėtų vykdyti pagal Bendrijos teisę nustatytus įpareigojimus.
- (34) Europos Parlamentui ir Tarybai turi būti pranešama apie pašto paslaugų vidaus rinkos plėtrą, todėl Komisija privalo šioms institucijoms reguliariai teikti Direktyvos 97/67/EB taikymo ataskaitas.

¹⁵ OL L 184, 1999 7 17, p. 23. Sprendimas su pakeitimais, padarytais Sprendimu 2006/512/EB (OL L 200, 2006 7 22, p. 11).

- (35) Siekiant patvirtinti sektoriaus reguliavimo sistemą, reikia panaikinti Direktyvos 97/67/EB galiojimo pabaigos datą.
- (36) Siūlomo veiksmo tikslų, t. y. sukurti pašto paslaugų vidaus rinką, užtikrinti visiems vartotojams bendrą universaliųjų paslaugų lygį ir nustatyti suderintus pašto paslaugų reguliavimo atviroje rinkoje principus, valstybės narės deramai pasiekti negali, ir dėl siūlomo veiksmo masto ar poveikio šie tikslai lengviau pasiekiami Bendrijos lygiu, todėl Bendrija gali imtis priemonių, laikydamasi Sutarties 5 straipsnyje apibrėžto subsidiarumo principo. Atsižvelgiant į minėtame straipsnyje išdėstytą proporcingumo principą, ši direktyva nenumato nieko, kas nėra būtina siekiant siūlomos priemonės tikslo.
- (37) Todėl Direktyvą 97/67/EB reikia atitinkamai iš dalies pakeisti.
- (38) Ši direktyva neprieštarauja kitoms esamoms su paslaugomis susijusioms Bendrijos priemonėms. Jei ši direktyva prieštarautų kito Bendrijos teisės akto nuostatoms, ypač Direktyvai [2006/.../EB] dėl paslaugų vidaus rinkoje, ši direktyva ir jos nuostatos yra laikomos viršesnėmis ir bus visiškai taikomos pašto sektoriui.
- (39) Ši direktyva jokių būdu nekeičia Sutartyje numatytų taisyklių taikymo konkurencijai ir paslaugų teikimo laisvei. Kai finansavimo mechanizmai yra susiję su valstybės narės ar iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma teikiama pagalba, kaip apibrėžta Sutarties 87 straipsnio 1 dalyje, ši direktyva nepažeidžia valstybių narių įsipareigojimo laikytis Sutarties taisyklių dėl valstybės pagalbos,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Direktyva 97/67/EB iš dalies keičiama taip:

- (1) 1 straipsnio antroji įtrauka pakeičiama taip:

„- pašto paslaugų teikimą reguliuojančių sąlygų.“

- (2) 2 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

- (a) 6 punktas pakeičiamas taip:

„6) pašto siunta: adresuota ir išsiųsti paruošta siunta, kurią turi pristatyti pašto paslaugų teikėjas. Be korespondencijos siuntų, pašto siuntoms taip pat priskiriamos siuntos, kuriose siunčiamos, pvz., knygos, katalogai, laikraščiai, periodiniai leidiniai ir pašto siuntiniai su prekėmis, kurios turi komercinę vertę arba jos neturi;“

- (b) 8 punktas išbraukiamas;

- (c) įterpiamas šis punktas:

„20) paslaugos, teikiamos pagal vienetinį tarifą: pašto paslaugos, kurių tarifas už individualios pašto siuntos gabenimą yra nustatytas bendrosiose universaliųjų paslaugų teikėjų paslaugų nuostatose ir sąlygose.“

- (3) 3 straipsnio 3 dalies pirmosios pastraipos įvadinė frazė pakeičiama taip:

„Jos imasi priemonių, kad kiekvieną darbo dieną ir ne mažiau kaip penkias dienas per savaitę, išskyrus tam tikras aplinkybes ir geografines sąlygas, kurias nacionalinės reguliavimo institucijos laiko išskirtinėmis, būtų galima užtikrinti universaliųjų paslaugų minimumą, įskaitant:“

- (4) 4 straipsnis pakeičiamas taip:

„4 straipsnis

1. Kiekviena valstybė narė užtikrina universaliųjų paslaugų teikimą ir Komisijai praneša, kokių priemonių ėmėsi šiai pareigai įvykdyti. 21 straipsniu įkurtas komitetas bus informuojamas ir stebės valstybių narių nustatytų priemonių vykdymą, kad būtų užtikrintas universaliųjų paslaugų teikimas.

2. Valstybės narės gali nuspręsti paskirti vieną ar kelias įmones teikti universaliasias paslaugas visoje šalies teritorijoje ar jos dalyje arba paskirti teikti atskirus universaliųjų paslaugų elementus. Tai darydamos valstybės narės, atsižvelgdamos į Bendrijos teisę, nustato ir paskelbia tų įmonių pareigas ir teises. Visų pirma valstybės narės imasi priemonių užtikrinti, kad universaliųjų paslaugų paskyrimo sąlygos būtų pagrįstos objektyvumo, nediskriminavimo ir mažiausio rinkos iškraipymo principais ir kad įmonių paskyrimas universaliųjų paslaugų teikėjomis būtų terminuotas. Valstybės narės Komisijai nurodo savo paskirto (-ų) universaliųjų paslaugų teikėjo (-ų) tapatybę.“

- (5) 5 straipsnio 2 dalyje frazė „36 ir 56 straipsnius“ pakeičiama „30 ir 46 straipsnius“.

- (6) 6 straipsnis pakeičiamas taip:

„6 straipsnis

Valstybės narės imasi priemonių, garantuojančių, kad vartotojai ir pašto paslaugas teikiančios įmonės reguliariai pateiktų pakankamai išsamią ir atnaujintą informaciją apie konkrečias siūlomų universaliųjų paslaugų ypatybes, kartu informuotų apie bendrąsias naudojimosi tokiomis paslaugomis sąlygas, jų kainas ir kokybės standartų lygį. Tokia informacija yra atitinkamai skelbiama.

Valstybės narės Komisijai praneša, kaip buvo paskelbta pagal šio straipsnio 1 dalį skelbtina informacija.“

- (7) 3 skyriaus pavadinimas pakeičiamas taip:

„3 SKYRIUS

Universaliųjų paslaugų finansavimas“

- (8) 7 straipsnis pakeičiamas taip:

„7 straipsnis

„1. Nuo 2009 m. sausio 1 d. valstybės narės nebeteikia išimtinių ar specialių teisių pašto paslaugoms kurti ir teikti arba sustabdo tokių teisių galiojimą. Valstybės narės universaliųjų paslaugų teikimui finansuoti gali naudoti vieną ar kelis iš 2, 3 ir 4 dalyse nurodytų būdų arba bet kokius kitus būdus, atitinkančius EB sutartį.

2. Valstybės narės universaliųjų paslaugų teikimą gali užtikrinti pirkdamos šias paslaugas pagal galiojančias viešųjų pirkimų taisykles.

3. Valstybė narė, nustačiusi, kad dėl šioje direktyvoje numatyto įpareigojimo teikti universalias paslaugas universaliųjų paslaugų teikėjas (-ai) patiria grynųjų sąnaudų ir jam (jiems) tenka per didelė finansinė našta, gali:

(a) įdiegti susijusiai (-oms) įmonei (-ėms) skirtą kompensavimo iš valstybinių išteklių mechanizmą;

(b) paskirstyti įpareigojimo teikti universalias paslaugas vykdymo grynąsias sąnaudas tarp paslaugų teikėjų ir (arba) vartotojų.

4. Jeigu gryniosios sąnaudos yra paskirstomos taip, kaip numatyta šio straipsnio 3 dalies b punkte, valstybės narės gali įsteigti kompensacijų fondą, kuris gali būti finansuojamas iš paslaugų teikėjų ir (arba) vartotojų įmokų ir kurį šiuo tikslu administruotų nuo naudos gavėjo ar gavėjų nepriklausoma institucija. Valstybės narės, išduodamos leidimus paslaugų teikėjams, kaip numatyta 9 straipsnio 2 dalyje, gali įpareigoti sumokėti finansinę įmoką į šį fondą arba laikytis išipareigojimo teikti universalias paslaugas. Šiuo būdu galima finansuoti tik 3 straipsnyje nurodytas paslaugas.

5. Valstybės narės užtikrina, kad, steigiant kompensacijų fondą ir nustatant šio straipsnio 3 ir 4 dalyse numatytų finansinių įmokų dydį, būtų laikomasi skaidrumo, nediskriminavimo ir proporcingumo principų. Pagal šio straipsnio 3 ir 4 dalis priimti sprendimai turi būti pagrįsti objektyviais ir patikrinamais kriterijais ir paskelbti viešai.

(9) 4 skyriaus pavadinimas pakeičiamas taip:

„4 SKYRIUS

Pašto paslaugų teikimą ir galimybę naudotis tinklu reglamentuojančios sąlygos“

(10) 9 straipsnis pakeičiamas taip:

„9 straipsnis

1. Paslaugoms, kurios nepriskiriamos universaliosioms paslaugoms, kaip apibrėžta 3 straipsnyje, teikti valstybės narės gali nustatyti bendrųjų leidimų išdavimo tvarką, kur tai būtina, kad būtų garantuota jų atitiktis pagrindiniams reikalavimams.

2. Paslaugoms, kurios priskirtinos universaliosioms paslaugoms, kaip apibrėžta 3 straipsnyje, valstybės narės gali nustatyti leidimų, taip pat individualių licencijų,

išdavimo tvarką, kur tai būtina, kad būtų užtikrinta atitiktis pagrindiniams reikalavimams ir universaliųjų paslaugų apsauga.

Leidimų išdavimas:

- kai reikia, gali būti susietas su įpareigojimais teikti universaliasias paslaugas,
- jeigu būtina, gali nustatyti atitinkamų paslaugų kokybės, prieinamumo ir teikimo reikalavimus,
- kai reikia, gali būti susietas su įsipareigojimu finansinėmis įmokomis prisidėti prie 7 straipsnyje numatytų sąnaudų paskirstymo mechanizmų.

Išskyrus atvejus, kai įmonės pagal 4 straipsnį paskiriamos universaliųjų paslaugų teikėjomis, išduodant leidimus negalima:

- apriboti jų skaičiaus,
- taikant tuos pačius kokybės, prieinamumo ir veiklos vykdymo reikalavimus paslaugų teikėjui nustatyti įpareigojimo teikti universaliasias paslaugas ir kartu reikalauti finansinėmis įmokomis prisidėti prie sąnaudų paskirstymo mechanizmo,
- kelti sąlygų, dubliuojančių tas, kurios įmonėms yra taikomos pagal kitus su pašto sektoriumi nesusijusius nacionalinius teisės aktus,
- nustatyti techninių ar veiklos vykdymo sąlygų, išskyrus tas, kurios yra būtinos šioje direktyvoje numatytoms pareigoms vykdyti.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse minėta tvarka, įpareigojimai ir reikalavimai turi būti skaidrūs, prieinami, nediskriminaciniai, proporcingi, tikslūs ir nedviprasmiški, iš anksto skelbiami ir pagrįsti objektyviais kriterijais. Valstybės narės privalo garantuoti, kad prašymo pateikėjui būtų nurodytos visos arba kai kurios atsisakymo išduoti leidimą priežastys, ir nustatyti apeliacinio skundo padavimo tvarką.“

(11) 10 straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Europos Parlamentas ir Taryba, remdamiesi Komisijos pasiūlymu ir Sutarties 47 straipsnio 2 dalimi, 55 ir 95 straipsniais, patvirtina priemones, būtinąs 9 straipsnyje nurodytai tvarkai, reglamentuojančiai komercinį pašto paslaugų teikimą visuomenei, suderinti.“

(12) 11 straipsnyje frazė „57 straipsnio 2 dalimi, 66 ir 100a straipsniais“ pakeičiama „47 straipsnio 2 dalimi, 55 ir 95 straipsniais“.

(13) Įterpiamas šis 11a straipsnis:

„11a straipsnis

Kai reikia apginti vartotojų interesus ir (arba) skatinti veiksmingą konkurenciją, atsižvelgdamos į nacionalines sąlygas valstybės narės užtikrina galimybę skaidriomis ir nediskriminuojančiomis sąlygomis naudotis toliau išvardytais pašto infrastruktūros elementais ar paslaugomis: pašto kodų sistema, adresų duomenų bazė, pašto

dėžutėmis, surinkimo ir pristatymo dėžutėmis, informacija apie adresų pasikeitimą, peradresavimo ir grąžinimo siuntėjui paslaugomis.“

(14) 12 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

(a) pirmoji įtrauka pakeičiama taip:

„- kainos privalo būti prieinamos ir tokios, kad visi vartotojai galėtų naudotis teikiamomis paslaugomis. Valstybės narės gali išlaikyti ar įvesti nemokamų pašto paslaugų teikimą akliems ir silpnaregiams,“

(b) antroji įtrauka pakeičiama taip:

„- kainos privalo būti grindžiamos teikiamų paslaugų sąnaudomis ir skatinti efektyvumą; kai būtina, dėl priežasčių, susijusių su visuomenės interesais, valstybės narės gali nuspręsti, kad pagal vienetinį tarifą teikiamoms paslaugoms ir kitoms paslaugoms ar siuntoms būtų taikomas vienodas tarifas jų teritorijoje ir (arba) kitų valstybių narių teritorijose,“

(c) penktosios įtraukos paskutinis sakinyss pakeičiamas taip:

„Tokiais tarifais taip pat gali naudotis klientai, siunčiantys pašta panašiomis sąlygomis,“

(d) šeštoji įtrauka išbraukiama.

(15) 14 straipsnis pakeičiamas taip:

„14 straipsnis

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad universaliųjų paslaugų teikėjų apskaita būtų tvarkoma pagal šio straipsnio nuostatas.

2. Universaliųjų paslaugų teikėjai savo vidaus apskaitos sistemoje turi turėti atskiras sąskaitas, kad būtų galima paslaugas ir produktus, už kuriuos teikiama finansinė universaliųjų paslaugų teikimo grynujų sąnaudų kompensacija arba kurie prisideda prie šios kompensacijos teikimo, aiškiai atskirti nuo paslaugų ir produktų, nesusijusių su kompensavimu. Toks sąskaitų atskyrimas leidžia valstybėms narėms apskaičiuoti universaliųjų paslaugų teikimo grynąsias sąnaudas. Tokia vidaus apskaitos sistema remiasi nuosekliai taikomais ir objektyviai pagrįstais sąnaudų apskaitos principais.

3. Šio straipsnio 2 dalyje minėtose apskaitos sistemose, nepažeidžiant šio straipsnio 4 dalies, sąnaudos paskirstomos taip:

(a) sąnaudos, kurios tiesiogiai gali būti priskirtos konkrečiai paslaugai ar produktui, tai paslaugai ar produktui ir priskiriamos;

(b) bendrosios sąnaudos, t. y. tokios sąnaudos, kurios negali būti tiesiogiai priskirtos konkrečiai paslaugai ar produktui, paskirstomos taip:

(i) jeigu įmanoma, bendrosios sąnaudos yra paskirstomos remiantis tiesiogine tokių sąnaudų kilmės analize;

(ii) kai tiesioginė analizė nėra galima, bendrųjų sąnaudų kategorijos yra nustatomos remiantis jų netiesioginiu sąryšiu su kita sąnaudų kategorija arba kategorijų grupe, kurioms sąnaudas galima tiesiogiai priskirti ar paskirstyti; netiesioginis sąryšis turi būti pagrįstas palyginamąja sąnaudų struktūra;

(iii) kai negalima pritaikyti nei tiesioginių, nei netiesioginių sąnaudų paskirstymo būdų, sąnaudų kategorija nustatoma remiantis bendroju paskirstymo kriterijumi, apskaičiuotu imant visų išlaidų, tiesiogiai ar netiesiogiai priskirtų ar paskirstytų kiekvienai iš universaliųjų paslaugų ir kitoms paslaugoms, santykį.

4. Kitokios sąnaudų apskaitos sistemos gali būti taikomos tik tada, kai jos atitinka 2 dalies nuostatas ir buvo patvirtintos nacionalinės reguliavimo institucijos. Prieš taikant tokias apskaitos sistemas, apie tai yra pranešama Komisijai.

5. Nacionalinės reguliavimo institucijos garantuoja, kad nuo universaliųjų paslaugų teikėjo nepriklausoma kompetentinga institucija patvirtins atitiktį vienai iš 3 ir 4 dalyse aprašytų sąnaudų apskaitos sistemų. Valstybės narės turi užtikrinti, kad periodiškai būtų skelbiami pranešimai apie apskaitos sistemų atitiktį.

6. Nacionalinė reguliavimo institucija leidžia naudotis pakankamai išsamia informacija apie universaliųjų paslaugų teikėjo taikomas sąnaudų apskaitos sistemas ir tokią informaciją pateikia Komisijai, kai ji to prašo.

7. Nacionalinės reguliavimo institucijos ir Komisijos prašymu joms turi būti konfidencialiai pateikta tokių apskaitos sistemų teikiama išsami informacija.

8. Jeigu tam tikra valstybė narė nenustatė universaliųjų paslaugų finansavimo mechanizmo, kurį galima nustatyti pagal 7 straipsnį, ir jeigu nacionalinė reguliavimo institucija yra įsitikinusi, kad nė vienas iš šios valstybės narės paskirtų universaliųjų paslaugų teikėjų paslėptu arba kitokiu būdu negauna valstybės pagalbos, o konkurencija rinkoje yra tikrai veiksminga, nacionalinė reguliavimo institucija gali nuspręsti netaikyti šiame straipsnyje keliamų reikalavimų. Nacionalinė reguliavimo institucija iš anksto praneša Komisijai apie visus tokio pobūdžio sprendimus.“

(16) 19 straipsnis pakeičiamas taip:

„19 straipsnis

Valstybės narės garantuoja, kad vartotojų skundams nagrinėti pašto paslaugas teikiančios įmonės parengtų aiškia, paprastą ir nedaug sąnaudų reikalaujančią tvarką, ypač pametimo, vagystės ar sugadinimo ir nustatytų kokybės standartų nesilaikymo atvejais (įskaitant atsakomybės nustatymo tvarką tais atvejais, kai teikiant paslaugą dalyvauja daugiau nei vienas operatorius).

Valstybės narės patvirtina priemonės, garantuojančias, kad pirmoje pastraipoje minima tvarka leis greitai ir teisingai spręsti ginčus ir, kur reikia, bus numatyta žalos atlyginimo ir (arba) kompensavimo sistema.

Valstybės narės skatina pašto paslaugas teikiančių įmonių ir vartotojų ginčų sprendimo nepriklausomu ne teismo būdu sistemų plėtrą.

Nepažeisdamos kitokių galimybių pateikti apeliaciją ar gauti žalos atlyginimą pagal nacionalinius ir Bendrijos teisės aktus, valstybės narės garantuoja, kad vartotojai, veikdami individualiai arba, kur leidžia nacionalinė teisė, kartu su organizacijomis, atstovaujančiomis naudotojų ir (arba) vartotojų interesams, kompetentingai nacionalinei valdžios institucijai galėtų apskusti tokius atvejus, kai universaliosioms paslaugoms priskiriamas paslaugas teikiančiai įmonei pateikti vartotojų skundai nebuvo deramai išnagrinėti.

Pagal 16 straipsnį valstybės narės garantuoja, kad universaliųjų paslaugų teikėjai ir, jei reikia, universaliosioms paslaugoms priskiriamas paslaugas teikiančios įmonės kartu su patikrinimo rezultatų metine ataskaita paskelbtų informaciją apie skundų skaičių ir apie tai, kaip tokie skundai buvo išnagrinėti.“

(17) 21 straipsnis pakeičiamas taip

„21 straipsnis

„1. Komisijai padeda komitetas.

2. Tais atvejais, kai remiamasi šiuo straipsniu, yra taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5a ir 7 straipsniai.

3. Komitetas priima savo darbo tvarkos taisykles.

(18) 22 straipsnis pakeičiamas taip:

„22 straipsnis

1. Kiekviena valstybė narė pašto sektoriui paskiria vieną arba daugiau nacionalinių reguliavimo institucijų, kurios yra teisiškai atskirtos ir kurių veikla yra nepriklausoma nuo pašto operatorių. Valstybės narės, išlaikančios pašto paslaugas teikiančių įmonių nuosavybę ar kontrolę, užtikrina veiksmingą struktūrinį reguliavimo funkcijų atskyrimą nuo veiklos, susijusios su nuosavybe ar kontrole.

Valstybės narės Komisijai praneša, kokias nacionalines reguliavimo institucijas jos paskyrė su šia direktyva susijusioms užduotims vykdyti. Jos lengvai prieinamu būdu paskelbia nacionalinėms reguliavimo institucijoms skirtas užduotis, ypač kai šios užduotys skiriamos daugiau nei vienai organizacijai. Kai reikia, valstybės narės užtikrina minėtų institucijų ir konkurencijos įstatymą bei vartotojų įstatymą įgyvendinančių nacionalinių institucijų tarpusavio bendradarbiavimą ir konsultavimąsi su bendruoju interesu susijusiais klausimais.

2. Nacionalinėms reguliavimo institucijoms pavedamas konkretus uždavinys garantuoti, kad būtų laikomasi su šia direktyva susijusių įsipareigojimų, visų pirma nustatyti stebėjimo ir reglamentavimo tvarką, užtikrinančią universaliųjų paslaugų teikimą. Joms taip pat gali būti pavesta garantuoti konkurencijos taisyklių pašto sektoriuje laikymąsi.

Šios direktyvos taikymui palengvinti valstybių narių reguliavimo institucijos artimai bendradarbiauja ir teikia tarpusavio pagalbą.

3. Valstybės narės užtikrina, kad nacionaliniu lygiu egzistuočių veiksmingi mechanizmai, pagal kuriuos vartotojui ar pašto paslaugas teikiančiai įmonei suteikiama teisė nuo suinteresuotųjų šalių nepriklausomai organizacijai paduoti apeliaciją dėl jų atžvilgiu nacionalinės reguliavimo institucijos priimto sprendimo. Kol nėra priimtas sprendimas dėl tokios apeliacijos, nacionalinės reguliavimo institucijos sprendimas lieka galioti, nebent apeliaciją svarstanti institucija nuspręstų kitaip.“

(19) Po 22 straipsnio įterpiamas šis skyriaus pavadinimas:

„9a SKYRIUS

Informacijos teikimas“

(20) Įterpiamas šis 22a straipsnis:

„22a straipsnis

1. Valstybės narės užtikrina, kad pašto paslaugas teikiančios įmonės pateiktų visą informaciją, įskaitant finansinę informaciją ir informaciją apie universaliųjų paslaugų teikimą, reikalingą šiems tikslams:

(a) nacionalinėms reguliavimo institucijoms siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi šios direktyvos nuostatų ar vykdomi pagal šią direktyvą priimti sprendimai;

(b) aiškiai apibrėžtiems statistiniams tikslams.

2. Nacionalinei reguliavimo institucijai pareikalavus įmonės šią informaciją pateikia nedelsdamos ir laikydamosi nacionalinės institucijos nustatyto termino bei informacijos išsamumo lygio. Nacionalinių reguliavimo institucijų reikalaujama informacija atitinka jų vykdomas užduotis. Nacionalinė reguliavimo institucija nurodo priežastis, dėl kurių reikalauja pateikti informaciją.“

(21) 23 straipsnis pakeičiamas taip:

„23 straipsnis

Kas trejus metus, o pirmą kartą ne vėliau kaip iki 2011 m. gruodžio 31 d. Europos Parlamentui ir Tarybai Komisija pateikia šios direktyvos taikymo ataskaitą, įskaitant atitinkamą informaciją apie pašto sektoriaus veiklos rezultatus, ypač susijusius su ekonominiais, socialiniais, užimtumo modeliais ir technologiniais aspektais, taip pat apie teikiamų paslaugų kokybę. Prireikus, kartu su ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai yra pateikiami pasiūlymai.“

(22) 26 straipsnis išbraukiamas.

(23) 27 straipsnis išbraukiamas.

2 straipsnis

1. Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję ne vėliau kaip iki 2008 m. gruodžio 31 d., įgyvendina šią direktyvą. Jos nedelsdamos Komisijai pateikia šių nuostatų tekstą ir šių nuostatų bei šios direktyvos koreliacijos lentelę.

Valstybės narės, tvirtindamos šias nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

3 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

4 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas